

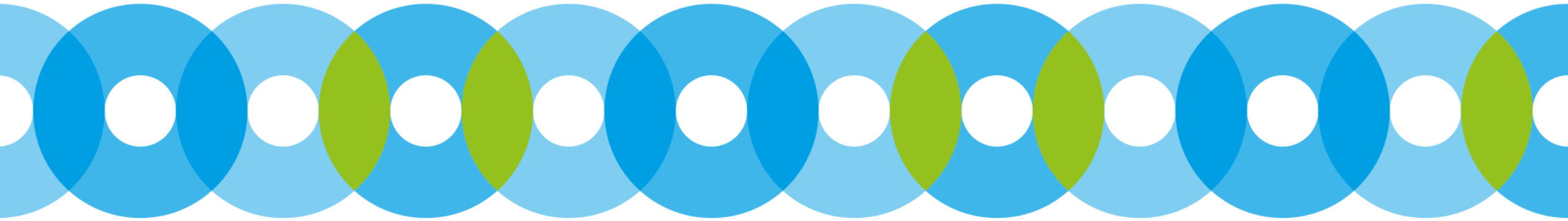

BlueTerra
Energy Experts

Empowering Sustainability

Slimme elektrificatie in de industrie

Woensdag 13 oktober 2021
René Waggeveld

Industrie

Chemie | Procesindustrie | F&B
| Rubber & Kunststoff | Pharma |
Diervoeding | Papier & Karton

Land- en tuinbouw

Ondernemers & clusters |
Glastuinbouw Nederland |
Warmtenetten

Grootzakelijke markt

Overheid | Woningcorporaties |
Maatschappelijk vastgoed |
Commercieel vastgoed

Curriculum vitae

René Waggeveld

- 1995-1999: Opleiding HTS Chemische Technologie
- 1999-2002: UT Chemische technologie & Procesontwerp
- 2003-2008: Continental Engineering/Engineers
- 2005-2007: Detachering Fluor
- 2008-heden: BlueTerra Energy Experts

Inhoud

Slimme elektrificatie in de industrie

- Waarom elektrificatie van de warmte?
- Verschillende vormen van elektrificatie
  - Flexibele elektrificatie
  - Slimme elektrificatie
- Toepassingen

Waarom elektrificatie?

Slimme elektrificatie in de industrie

- Reductie van CO₂ nodig en vereist (NL, EU)
- Toename in productie duurzame elektriciteit
- Wind/zon genereren grote hoeveelheden elektriciteit
- Toename niet-stuurbare elektriciteitsproductie
- Kansen voor flexibel gebruik van elektriciteit
- Switch van fossiel (aardgas) naar hernieuwbare energie
- Aardgas wordt relatief duurder
- ETS en Dutch Carbon Tax

Waarom de focus op warmte?

Energie- en warmtevraag van de Nederlandse industrie

Industry	Total energy demand*	Heat energy demand					Other
		Total heat demand**	Chemical conversion, melting, casting, baking	Distilling, separation	Drying	Hot water*	
Chemical	279	~240	>110	~85	>15		
Refining	132	~111	n.a.	65		n.a.	n.a.
Base metal ferrous	40	~30	~30				
Base metal non-ferrous	11.3	3	3				
Metal products	21	12	12				
Feed and beverage	85	55	7	2.5	26	16	n.a.
Pulp and paper, board	23	18	2		14	1	6
Textile	3,7	3			3		0,7
Construction materials	24	19	19				
Other	53	12	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Total	672	~500	>185	~150	~60	>17	n.a.

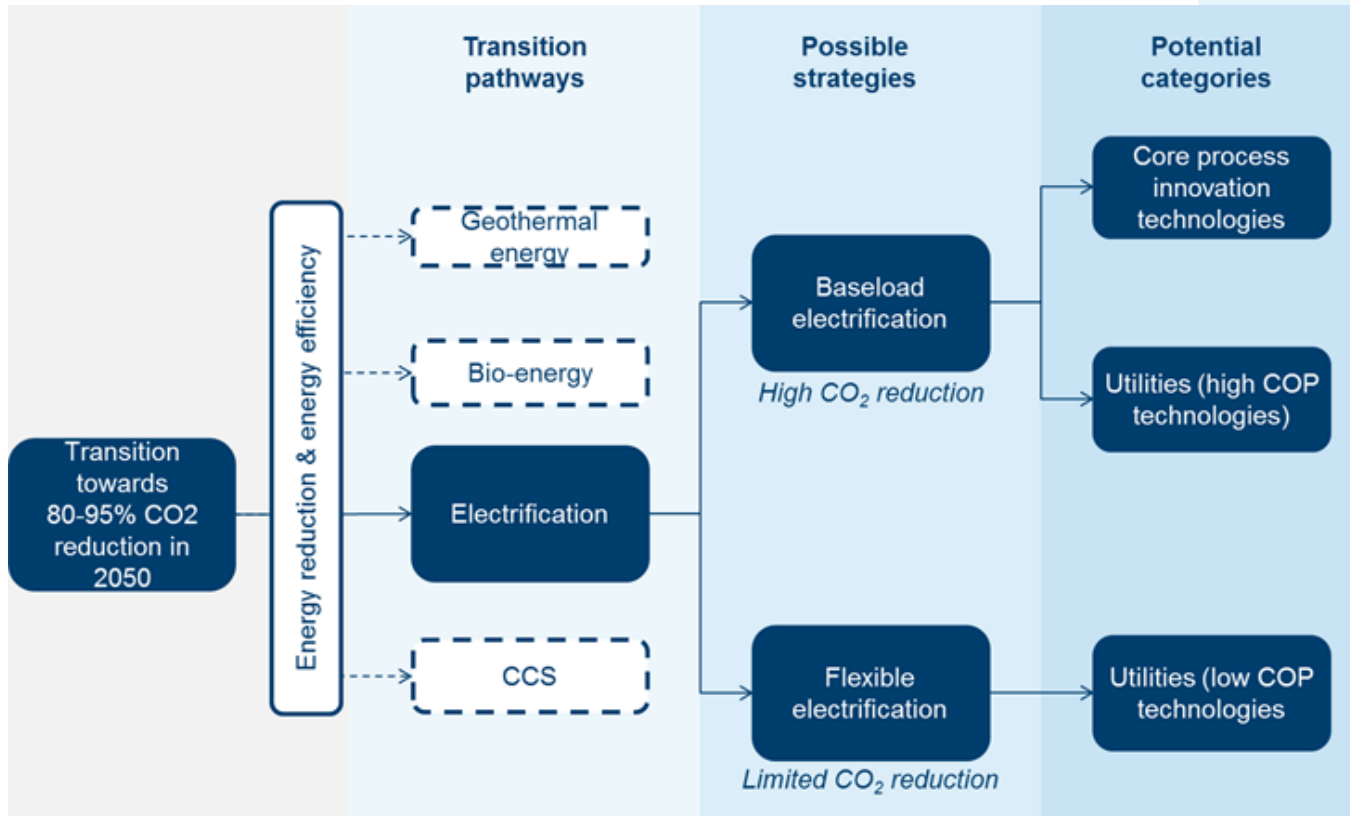
75% of energy demand

Transitie routes

Duurzame warmteopwekking

Berenschot

Electrification in the Dutch process industry

In-depth study of promising transition pathways and innovation opportunities for electrification in the Dutch process industry

8 februari 2017

Flexibele elektrificatie

Electrische boiler

- Directe omzetting van elektriciteit in warmte/stoom
- Veel leveranciers (Parat, Vapor Power, Stork)
- Capaciteit tot 70 MW per unit (Hoogspanning vereist)
- Snelle respons, in 30s op vol vermogen (warme start)
- Beperkt aantal draaiuren
- SDE++ subsidie

Eneco warmtestation Ypenburg – Elektrode boiler

12 MWth E-boiler (2020)

- Warmtestation Ypenburg levert warmte aan huizen en kantoren
- Momenteel 5 gasmotoren (H+E) and 5 gas gestookte ketels (H)
- Sinds 2020 12 MWth elektrode boiler
- Netcapaciteit is beschikbaar
- Eneco gebruikt het voor netstabilisatie, flexibiliteit en verduurzaming

Flexibele elektrificatie

Hybride boiler

- Hybride is combinatie van gestookte ketel en elektrische boiler
- Gestookte ketel kan draaien op aardgas, biogas, H₂, etc.
- E-boiler boiler voor peak shaving/redundancy
- Future proof en helpt de energietransitie

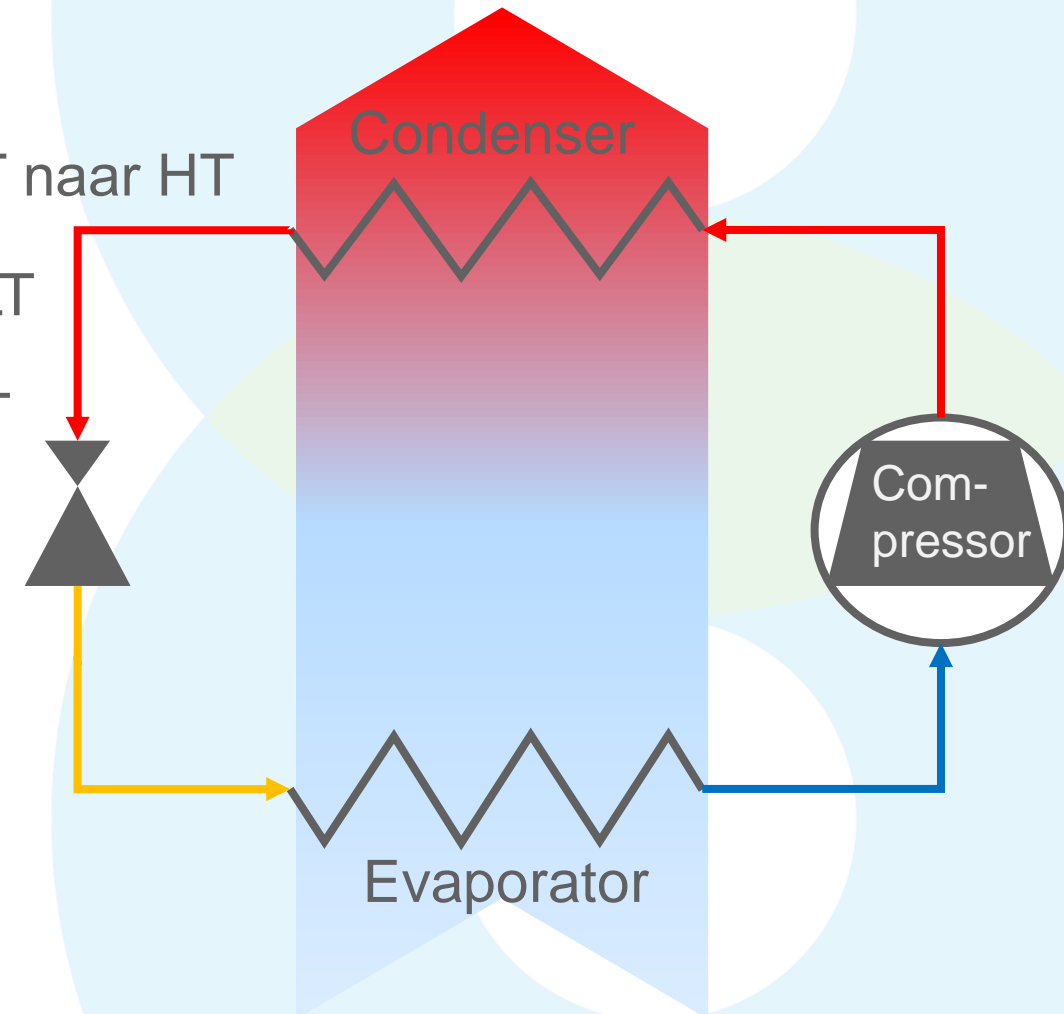

Slimme elektrificatie

HT-Warmtepompen

- Warmtepompen, ‘pompen’ warmte van LT naar HT
- Aanvoer van warmte aan verdamper op LT
- Warmte oogsten van de condensor op HT
- Maakt gebruik van koudemiddelen
- Vaak elektriciteit als drijvende kracht

Slimme elektrificatie HT-WP

CO₂-warmtepomp 90 °C – superkritisch

Slimme elektrificatie HT-WP

200 kW HT-heat pump (IBK)

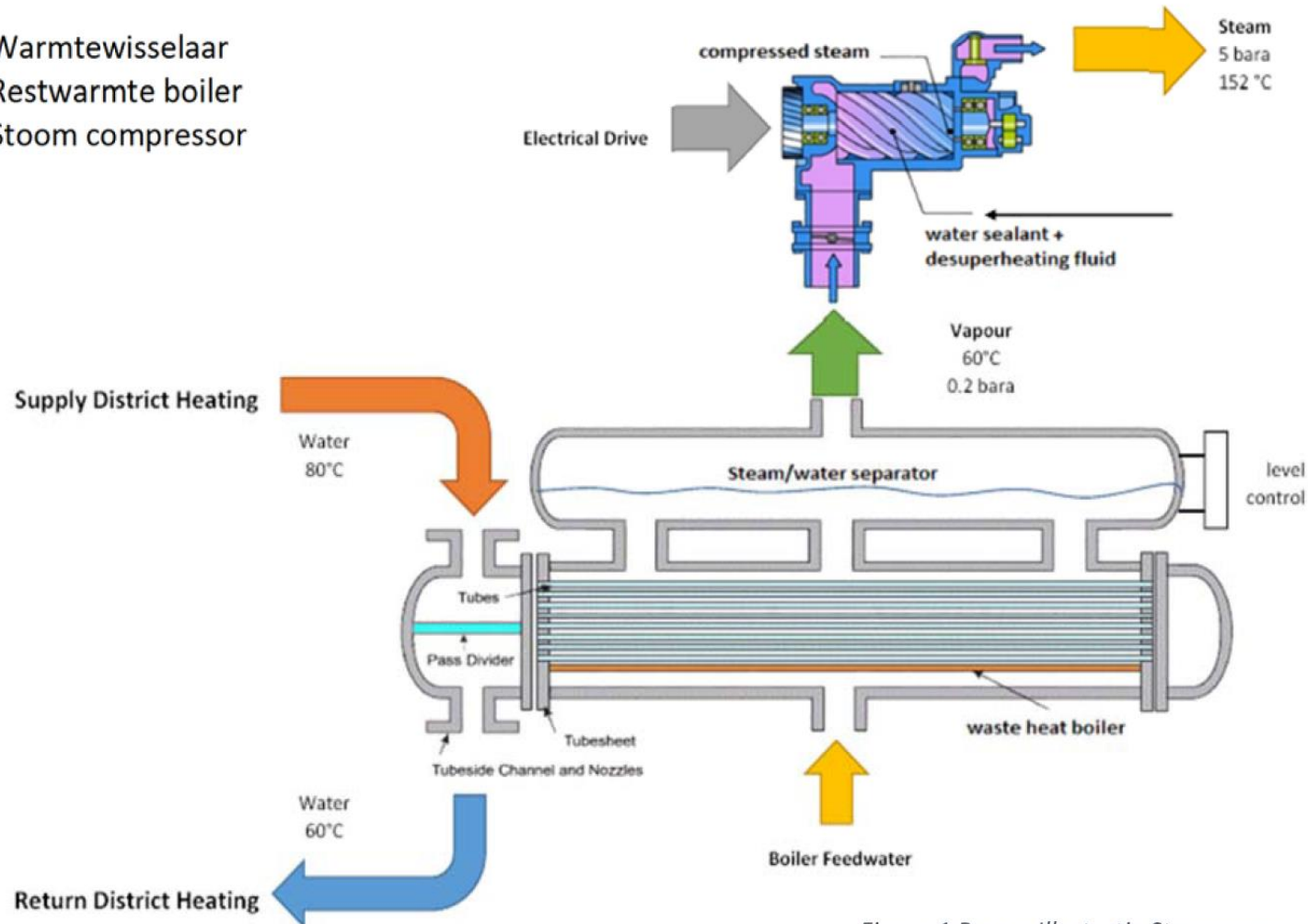

Slimme elektrificatie HT-WP

Steampump (StandardFasel)

- Warmtewisselaar
- Restwarmte boiler
- Stoom compressor

Figuur 1 Proces Illustratie Steampump

Slimme elektrificatie HT-WP

2 MW HT-warmtepomp (Ochsner)

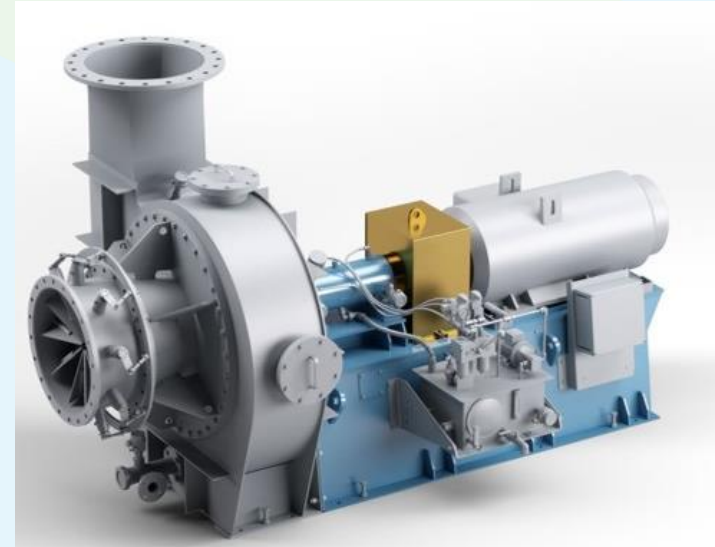

Slimme elektrificatie

Damp recompressie (MVR)

- Recompressie van damp
- Open warmtepomp (geen condensor/verdamper)
- Procesmedium kan gebruikt worden
- Overschot LD-stoom of potentie om LD-stoom te maken
- Hoge COP mogelijk (>10)
- Bewezen techniek
- Meerdere aanbieders

Slimme elektrificatie

MVR bij chemisch bedrijf

- Restwarmte uit exotherm proces
- Mogelijkheid om enkele tientallen tonnen LD-stoom te produceren
- Met MVR opwaarderen naar 15 en 40 bar.
- Overall COP rond de 4
- CO₂ reductie (scope 1) meer dan 50%
- Belangrijk om overall sitebalans mee te nemen in de optimalisatie
- Kijk of E-drives toegepast kunnen worden

Slimme elektrificatie

MVR Pilot installatie @ DOW Terneuzen

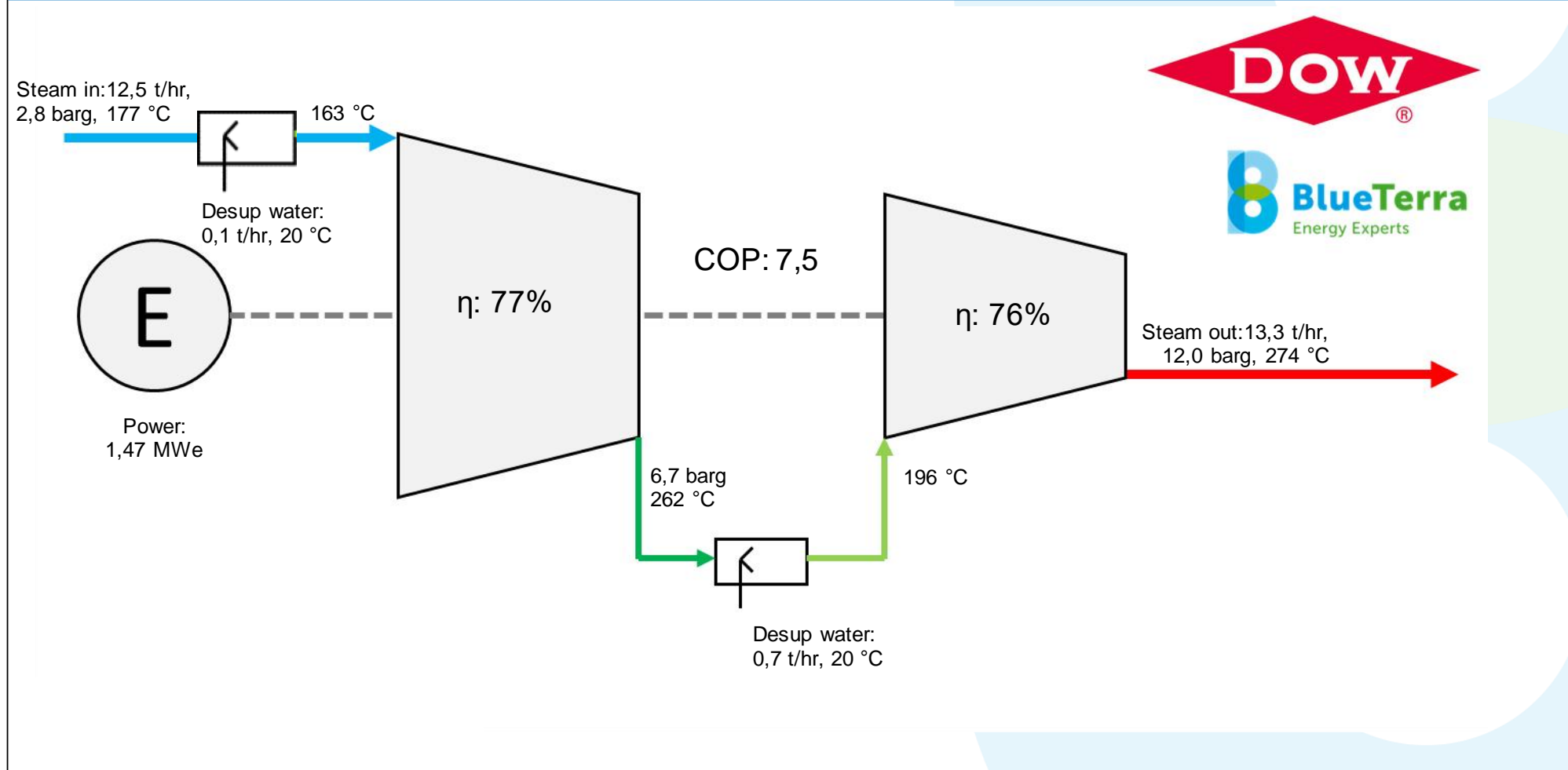
- Overschot van LP-stoom (3 barg)
- Vraag naar 12 barg stoom
- 12 t/h (10,7 MWt) turbo compressor (Atlas Copco)
- COP tussen de 7,5 en 8
- Aardgasbesparing rond de 10 miljoen Nm³ per jaar
- CO₂ reductie (scope 1) 19 kton per jaar

Slimme elektrificatie

MVR Pilot installatie @ DOW Terneuzen

Average results November 17th '20 till September 21st '21

Slimme elektrificatie

MVR Pilot installation @ DOW Terneuzen

Conclusies

Slimme elektrificatie in de industrie

- Elektrificatie is één van de pijlers van de energietransitie
- Direct gebruik van elektriciteit vooral intermitterend
- Duurzame bron nodig voor directe verwarming
- Net- en aansluitcapaciteit belangrijk/bepalend
- Slimme elektrificatie is een vorm van energie efficiency
- Vooral met MDR zijn grote stappen te zetten
- Let op condenserende turbines
- Haalbaarheid minder afhankelijk van de ratio G/E-prijs

Vragen?

Slimme elektrificatie in de industrie

Bedankt voor jullie aandacht!

Vragen?

**Stel ze nu of kom langs
bij stand B042**

BlueTerra

Energy Experts

BlueTerra Energy Experts is een onafhankelijk adviesbureau voor de industrie en grootzakelijke markt.

Wij adviseren al meer dan 30 jaar op het gebied van **energiebesparing** en **duurzame energie** vanuit een **integrale benadering**.